

УДК 172.1+340.12

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2022.1.14>

Стояцька Ганна Михайлівна

кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри психології

Дніпровської академії неперервної освіти

вул. Володимира Антоновича, 70, Дніпро, Україна

orcid.org/0000-0002-6501-6703

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ CUSTODY RECORDS В УКРАЇНІ: ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ПРАВОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Статтю присвячено філософсько-правовому аналізу запровадження та функціонування в Україні *custody records* – частини інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України». **Мета статті:** розкрити філософсько-правовий сенс системи *custody records* як соціально-історичного етапу еволюціонування місць несвободи. **Актуальність** теми зумовлена змінами парадигми правоохоронної та правозахисної діяльності в Україні та у світі загалом. Наразі основним трендом стає вироблення цифрових механізмів, які б унеможливили або суттєво знижували людський фактор як причину насильства. Тому дослідження філософсько-правового потенціалу *custody records* сприятиме розумінню процесу гуманізації та відкритості правозахисної функції держави. Водночас розуміння філософської сутності цього феномену диверсифікує уявлення про суспільну справедливість та монополію держави на насильство. **Результати:** в ході дослідження встановлено еволюційний зв'язок філософсько-правового сенсу *custody records* з класичними доктринами про соціальну справедливість та гуманізацію покарання. Розкрито імпліцитний потенціал цього механізму дотримання людських прав завдяки реалізації через нього понять *justice as fairness* та *public reason*. Через належність проблеми до тих, що становлять безпрецедентний суспільний інтерес, функціонування *custody records* розглядається як фактор суспільного демократичного етосу та як елемент, що здатен збагатити досвід правозахисної діяльності України. Актуалізовано його зв'язки з амбівалентними поняттями транспарентності влади та правом на приватність. До **висновків** дослідження можна віднести резюме щодо необхідності впровадження системи в різних місцях несвободи включаючи поліцейські ізолятори, установи виконання покарань, центри тримання під вартою іммігрантів, психіатричні лікарні та будинки соціальної допомоги тощо. Окремого вивчення потребує проблема доступу до інформації, зібраної через систему *custody records* та інтерпретації її результатів.

Ключові слова: місця несвободи, гуманізація покарання, *justice as fairness*, *public reason*, право на приватність, право на справедливість, *raporticon*

Вступ. *Custody records*¹ – специфічний вид соціального контролю, що поєднує в собі превентивну функцію та практику репутаційного нагляду. Характерною його рисою є те, що на відміну від традиційних засобів контролю держави над громадянами, тут йдеться про ініціативу

¹ *Custody records* – автоматизована система дій із затриманими особами, що передбачає унеможливлення та недопущення катувань, жорстокого, нелюдського або такого що принижує людську гідність, поводження із затриманими особами. Її впровадження розпочалося в Україні з 2017 року з урахуванням зарубіжного досвіду та за сприяння, в тому числі, Консультативної місії Європейського Союзу. Основною її метою з самого початку було сприяння запобіганню неналежній поведінці поліцейських стосовно затриманих або відвідувачів, які перебувають у місцях несвободи, і водночас захист правоохоронців від можливих провокацій або наклепів стосовно виконання їх професійних обов'язків. Основний структурний підрозділ, що опікується впровадженням та функціонуванням системи – Управління дотримання прав людини Національної поліції України. Технічний супровід системи забезпечується Департаментом інформаційно-аналітичної підтримки Національної поліції. Законодавчо функціонування системи підпадає під дію Наказу МВС України № 676 від 03.08.2017 «Про затвердження Положення про інформаційно-телекомунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України». Наказом Голови Національної поліції України № 441 від 26.05.2021 року «Про затвердження Змін до структури територіальних органів поліції» передбачається запровадження посад інспекторів з дотримання прав людини у підрозділах Національної поліції на місцях – спеціальних *custody officers*, що будуть відповідальними за функціонування системи *custody records*. Система функціонує через постійний відеонагляд та цифрове документування обставин перебування затриманої особи у відділі поліції або ізоляторі тимчасового тримання.

контролю як за громадянами, так і за владними інститутами. В українському суспільстві існує перманентний запит на контроль за владою з боку громадськості та потреба у прозорості влади. Українська історична специфіка, напівколоніальне минуле та важкий радянський спадок сприяли формуванню високого рівня соціальної інерції. Тому напрацювання дієвих механізмів захисту прав людини, в тому числі і в різноманітних місцях несвободи, механізмів, заснованих на світових практиках та стандартах, є позитивною тенденцією оновлення суспільних механізмів правосуддя та суспільних уявлень про сутність справедливості загалом. В цьому сенсі дослідження філософсько-правового потенціалу інноваційних практик роботи органів правопорядку у поєднанні з вивченням еволюційних нюансів гуманізації правосуддя постає таким, що є на часі.

Актуальність даного дослідження обумовлена необхідністю філософсько-правового осмислення самого феномену постійного нагляду та контролю за діями утриманих та персоналу як елементу вдосконалення правоохоронної діяльності. Крім того, системне оновлення діяльності правоохоронних органів актуалізує питання всебічного неупередженого аналізу конкретних кейсів дій із затриманими. Такий аналіз передбачає наявність конкурентно сформованих думок і альтернативних експертних бачень що, в свою чергу, порушує питання доступу до зібраної інформації, проблему права на приватність, нового розуміння сенсу справедливості та недопущення несправедливості тощо. Є підстави вважати, що дане дослідження хоч і не вирішить зазначені проблеми, втім окреслить їх коло для системного правового і філософського вивчення.

Аналіз досліджень і публікацій. Через достатню новизну custody records як явища, українські дослідження щодо порядку впровадження, законодавчого забезпечення, ефективності функціонування даної системи носять, переважно, спорадичний публіцистично-просвітницький характер (що, втім, є вельми важливим для України, яка перебуває в процесі докорінного оновлення своїх правозахисних інституцій та системи правосуддя). Тому аналітичні матеріали щодо запровадження функціонування системи, здебільшого, зосереджені на її правовій сутності. Великі зусилля щодо популяризації custody records належать Управлінню дотримання прав людини Національної поліції України, Українській фундації правової допомоги та Експертному Центру з прав людини, фонду «Відродження», Офісу Генерального прокурора, Українській Гельсинській спілці з прав людини, членам Європейського комітету з питань запобігання катуванням, громадським правозахисним організаціям.

З суто соціально-філософської та філософсько-правової точок зору існування системи custody records в Україні допоки активно не вивчається. Через інноваційність явища та достатньо обмежену кількість емпіричних досліджень і безпосередніх спостережень, в Україні ґрунтовних філософсько-правових аналізів системи допоки не відбувалось.

Серед закордонних наукових розробок щодо сенсу та ефективності подібних систем, переважають дослідження безпосереднього емпіричного, а не філософсько-правового характеру [1–9].

Джерельна база ідей, які дозволяють розглядати custody records як закономірний етап еволюціонування місць несвободи, розвиток цивілізаційних уявлень про узаконене насильство та історичний етап усвідомлення сутності справедливості загалом, представлена у широкому колі класичних та новітніх філософсько-правових робіт. Серед найбільш значущих – «Justice as Fairness» та «The Idea of Public Reason Revisited» Дж. Роулза [10], «Panopticon; or the Inspection-House» Дж. Бентама [12], «Наглядати і карати: Народження в'язниці» М. Фуко [13], «Expressive Theories of Law: A General Restatement» Е. Андерсона та Р. Пільдеса [14], «Верховенство права в реальному світі» П. Гаудера [15], «The Order of Public Reason» Дж. Гауса [16], «Just Mercy: A Story of Justice and Redemption» Б. Стівенсона [17], «The Prison and the Factory. Origins of the Penitentiary System» [18]. Міркування цих мислителів в значній мірі обумовили логіку аналізу custody records як філософсько-правового феномену.

Мета статті полягає в філософсько-правовому аналізі сутності системи цифрового контролю у місцях несвободи і представлення custody records як закономірного соціально-історичного

етапу еволюціонування феномену покарання. Еволюційний зв'язок філософсько-правового сенсу *custody records* з класичними доктринами про соціальну справедливість та гуманізацію покарання встановлюється на підставі розкриття імпліцитного потенціалу цього механізму дотримання людських прав через реалізацію понять *justice as fairness* (справедливість як чесність) та *public reason* (громадський vs публічний розум).

Результати дослідження. Поняття *custody records* є специфічно притаманним саме українському досвіду правоохоронної та правозахисної діяльності. Втім, система як один з механізмів запобігання порушенню прав людини, має певні світові відповідники. Так, зокрема, прийнято вважати, що в Україні за основу взято «британську модель» [19], хоча існує і ряд інших аналогів. Система, подібна до даної, вперше запроваджена ще у 80-х роках ХХ століття у Великобританії (Англії та Уельсі), мала на меті спостереження за діяльністю місць несвободи, які віддавались в управління приватним комерційним структурам. У ряді західних країн окремі структурні ланки пенітенціарної системи перебувають у приватних концесіях із самостійним (самоокупним) існуванням або з частковим фінансуванням з бюджету країни. Тому розробка та впровадження механізмів спостереження за діяльністю таких структур, в тому числі і через перманентний нагляд, були необхідними заходами, які постійно вдосконалювались.

Варто відзначити, що запровадження подібної системи запобігання порушенню прав людини є цілком закономірним елементом в еволюції феномену покарання (описаної Мішелем Фуко) та його гуманізації в контексті класичних доктрин ще ХІХ століття. *Custody records* є зміною форм соціального контролю та частиною повноцінного панування системи верховенства права (як вона аналізується Полем Гаудером [15]). А система верховенства права, в свою чергу, за промовистим висловом Рональда Дворкіна, висуває значно більші вимоги до політичних спільнот, і, врешті, є складовою загальної теорії справедливості [20].

Основне покликання *custody records* – «допомога при встановленні обставин перебування особи після затримання» у місцях несвободи. Так власне, воно описується Управлінням дотримання прав людини Національної поліції, Українською фундацією правової допомоги та Експертним Центром з Прав Людини. При цьому встановлення обставин перебування є як самоцільним явищем (для вивчення закономірностей поведінки фігурантів правовідносин), так і, що найважливіше, фактором встановлення справедливості і недопущення несправедливості. В цьому сенсі запровадження *custody records* як певного історичного етапу діяльності органів правопорядку є закономірним з точки зору еволюції та гуманізації в тому сенсі, як цю еволюцію описував Мішель Фуко у своїй культовій книзі «Наглядати і карати: народження в'язниці» [13]. Через загальнокультурну просвітницьку тенденцію пом'якшення стандартів законного покарання, останнє перетворилось з часто безглузлого і неспівмірного з провинною узаконеного насильства, на «ощадливе дозування тимчасово відібраних прав» [13, с. 16], породжене інституційними та світоглядними еволюційними змінами.

Сам М. Фуко звертає увагу на те, що т.зв. «гуманізація» покарання є явищем ілюзорним, адже «гра страждань» впродовж століть стала «набагато витонченіша, приглушеніша, позбавлена своєї очевидної пишноти», фактично вона змінила форми («втратила свій безпосередній фізичний характер») та перемістилась з публічної прилюдної площини в закриті катівні органів, яким належить монополія на насильство. Вочевидь, контроль за цим соціальним явищем так чи інакше був питанням часу. Звісно, в суспільствах де стандарти демократії та транспарентність дій влади є традиційними віковими явищами, цей контроль було впроваджено значно раніше, ніж в нашій країні. Втім, самі феномени нагляду і соціального контролю, так само як феномен монополії на насильство, все ж зазнали значного еволюціонування з плином часу.

Втім, М. Фуко, як відомо, феномен нагляду пов'язував з еволюцією феномену дисципліни. Недарма, зрештою, він поширює його на такі інституції як лікарня, армія, поліція, школа («психіатричний притулок, в'язниця, виправна в'язниця, навчальний заклад із суворим наглядом, почасті і шпиталі, а загалом усі установи із з індивідуальним контролем функціонували в подвійному режимі: бінарного поділу та таврування (божевільний – небожевільний, небезпечний – нешкідливий, нормальний – ненормальний) і примусового визначення,

диференційованого розподілу (хто це, де він має бути, як його характеризувати, як його впізнавати, як здійснювати за ним індивідуалізований постійний нагляд тощо) [13, с. 249]. Дисципліна стає беззаперечною вимогою в місцях компактного проживання і нагляд набуває нових характерних рис тотального контролю все в тому ж дусі паноптикуму. «Паноптицизм» – так називає М. Фуко один з розділів своєї книги ілюструючи цією назвою «зусібч спостережувальний простір, де індивідам дано зафіксоване місце, де контролюють найменші рухи, де реєструють усі події, де неперервна ретельна писанина пов'язує центр із периферією, де влада виявляється неподільно відповідно до цілісної ієрархічної структури, де кожного індивіда невинно реєструють, вивчають і розподіляють серед живих, хворих і мертвих, – це все становить компактну модель дисциплінарного апарату» [13, с. 246]. І Фуко малює власну модель паноптикуму – структурно вона така сама, але «в кожній комірчині замкнено божевільного, хворого, в'язня, робітника чи школяра. Кожен актор на самоті, напрочуд індивідуалізований і постійно видимий» (с.250). «Яскраве світло і погляд наглядача полонять краще за темряву, яка зрештою захищає. Видимість – то пастка» [13, с. 250].

Інший фундаментальний філософсько-правовий аспект загальної теорії справедливості та верховенства права – *justice as fairness* (справедливість як чесність), вкорінений у теорії справедливості Джона Роулза – також має суттєвий зв'язок з ідеєю *custody records*. Зважаючи на те, що система покликана гарантувати цілковиту прозорість перебування у місцях несвободи (в перспективі не лише у закладах примусового утримання, але й в різноманітних соціальних установах), прагнення громадськості до її втілення має бути природнім. Основна ідея теорії справедливості Дж. Роулза полягала в тому, що в суспільстві рівних можливостей існує висока соціальна мобільність. Ця динаміка забезпечується функціонуванням самої системи верховенства права. Тому спрямування максимальних зусиль держави на захист найменш захищених, отримує у широких верств громадськості цілковите схвалення, адже за умов соціальної динаміки кожен член соціуму розуміє, що на місці найменш захищеного може опинитись кожен. Саме такою ідеєю просякнута і ідея *custody records* – від перебування у місцях несвободи не обезпечений жоден член соціуму (соціальні реалії є такими, що це не залежить від ступеню правомірності поведінки). Тому громадськість має схвально ставитись до засобів контролю та підзвітності державного механізму примусу – адже потенційно цей механізм може бути застосований до кожного.

В запровадженні *custody records* відображається також ще один з найбільш суттєвих елементів ідеї верховенства права та соціальної справедливості – концепт *public reason* (громадський vs публічний розум). Його може бути представлено як стандарт для оцінки правил, законів, соціальних інститутів і поведінки. Ця ідея неодноразово розглядалась у роботах Джона Роулза [11] та Джеральда Гауса [16] і як філософський аргумент соціальної справедливості, і як результат залежного від шляху розвитку еволюційного процесу, у якому стабільні норми відбираються і розвиваються завдяки їх здатності створювати середовище верховенства права. Гаус у своїй роботі 2010 року наголошує що це питання про структуру суспільного розуму, зокрема про те, чи ця структура має передбачати певний консенсус, чи вона може дозволити різним людям зближуватися за одним правилом чи принципом з абсолютно різних причин [16]. У разі, якщо аргументи на користь такого консенсусу сприймаються як дійсні нормативні міркування всіма членами соціуму, то вони не залежать від причин, які спонукають до такого прийняття, можуть бути різними у різних суб'єктів суспільного життя.

Загалом, смисловий потенціал системи *custody records* має суттєве філософське і правове підґрунтя і постає як фактор суспільного демократичного етосу, як елемент збагачення досвіду діяльності із захисту прав людини в Україні. Наразі, з початком повномасштабної війни в Україні, філософсько-правове осмислення значення процесуальних функцій під час затримання та утримання в місцях несвободи набуває нового значення та потребує нового аналізу. Велика кількість затриманих диверсійних груп, полонених військових ворога – це нова реальність для правоохоронних органів та Служби безпеки. Цей досвід поки що не вкладається в жодну теоретичну або рефлексивну модель. Втім, він важливий з точки зору дотримання

норм міжнародного права, положень Женевської конвенції, інших міжнародних правових документів, норми яких впливають на майбутні міжнародні судові процеси щодо військової агресії та військових злочинів, скоєних на території нашої країни. Тому різноманітні аспекти застосування custody records до подібних кейсів потребують свого додаткового аналізу та подальшого поглибленого філософсько-правового вивчення в контексті майбутнього їх розгляду, в тому числі, у інституціях міжнародного правосуддя.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Загалом, підсумовуючи, можна виділити основні філософсько-правові аргументи на користь визнання системи custody records одним з визначних кроків на шляху до встановлення стандартів верховенства права та лібералізації системи покарань:

– Система покарання еволюціонує та лібералізується впродовж століть. Транспарентність її на стадії перебування у місцях несвободи (місцях попереднього утримання, відбування покарань, перебування у закритих та ізоляційних закладах різного характеру) має стати невід’ємною частиною загального поступу верховенства права;

– Поширення стандартів, що напрацьовуються в системі custody records, можуть бути згодом поширені на інші установи, заклади та системи (в дусі ідей М. Фуко – військові, освітні, медичні тощо). Зрештою, механізм custody records як засобу громадського контролю має бути налагоджений скрізь;

– Смісловий потенціал системи custody records глибоко вкорінений у філософсько-правових ідеях двох останніх століть – від ідеї паноптікону Джеремі Бентама до justice as fairness (Джон Роулз) та public reason (Джеральд Гаус).

Безумовно, існує ряд небезпек, які неодмінно можуть виникнути в ході використання системи: проблема забезпеченості права на приватність осіб, що перебувають під наглядом або здійснюють його; проблема безпеки захисту персональних даних, а в довгостроковій перспективі – проблема належного збереження отриманої інформації; цілком вірогідна проблема породження бездіяльності з боку правоохоронців з метою убезпечення від тлумачення будь-яких їхніх дій як протизаконних; проблема – інтерпретації, тлумачення відомостей, отриманих завдяки системі і можливі «конфлікти» таких інтерпретацій; питання, пов’язані із статусом whistle-blowers (викривачів фактів незаконного поведіння з числа самих працівників-правоохоронців). Ці проблеми допоки не вирішені і потребують свого подальшого, в тому числі і філософського осмислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Callaghan H., et al. Developing a Conceptual Model for Police Custody in the UK, 2018 Winter Simulation Conference (WSC), 2018, pp. 2781–2791, DOI: 10.1109/WSC.2018.8632227.
2. Kemp V. No Time for a Solicitor: Implications for Delays on the Take-Up of Legal Advice. *Criminal Law Review*, Vol. 2013, 2013, pp. 184–202.
3. Kemp V., Balmer N. J., Pleasence P. Whose Time is it Anyway? Factors Associated with Duration in Police Custody. *Criminal Law Review*, N. 10, 2012, pp. 736–752.
4. Kemp V., Pleasence P., Balmer N. J. Children, Young People and Requests for Police Station Legal Advice: 25 Years on from PACE. *Youth Justice*, Vol. 11, N. 1, 2011, pp. 28–46. DOI: 10.1177/1473225410394288.
5. Olubokun J. Detainees in Police Custody in Yorkshire, United Kingdom: A Survey of the Common Mental Health Problems. *International Journal of Criminology and Sociology*, Vol. 8, 2019, pp. 12–19. DOI: 10.6000/1929-4409.2019.08.02.
6. Skinns L. I’m a Detainee; Get Me Out of Here. *British Journal of Criminology*. 2009. Vol. 49, N 3. С. 399-417.
7. Skinns L. Let’s get it over with: early findings on the factors affecting detainees’ access to custodial legal advice. *Policing & Society*. 2009. Vol. 19, N 1. P. 58–78.
8. Stoneman M., Jackson L., Dunnett S., Cooke L. Enhanced Understanding of Risk Assessment in Police Custody in England and Wales using Statistical Modelling. *Safety Science*, Vol. 117, 2019, pp. 49–57. DOI: 10.1016/j.ssci.2019.04.006.

9. Stoneman M., Jackson L., Dunnett S., Cooke L. Investigating the Decision-Making Approach to Risk Assessment in Police Custody, 2020. DOI: 10.3850/978-981-11-2724-30792-cd.
10. Rawls J., Justice as Fairness: A Restatement, Cambridge, MA : Harvard University Press, 2001.
11. Rawls J. The Idea of Public Reason Revisited. *The University of Chicago Law Review*, vol. 64, no. 3, *University of Chicago Law Review*, 1997, pp. 765–807, DOI: 10.2307/1600311.
12. Bentham J. Panopticon; or the Inspection-House. URL: https://en.wikisource.org/wiki/Panopticon_or_the_Inspection-House
13. Фуко М. Наглядати і карати: Народження в'язниці. Київ : Основи, 1998. 392 с.
14. Anderson E.S., and Pildes R.H. Expressive Theories of Law: A General Restatement. *University of Pennsylvania Law Review* 148, no. 5 (2000): 1503–75.
15. Гаудер П. Верховенство права в реальному світі. Харків : Право, 2018. 392 с.
16. Gaus G. The Order of Public Reason. A Theory of Freedom and Morality in a Diverse and Bounded World. Cambridge University Press, 2010. 621 pp.
17. Stevenson B. Just Mercy: A Story of Justice and Redemption. New York : Spiegel & Grau. 2014. 368 pp.
18. Melossi D., Pavarini M. The Prison and the Factory. Origins of the Penitentiary System. Palgrave Macmillan UK. 2018. 282 pp.
19. Права затриманих та поліцейських: що змінило впровадження custody records. URL: <https://uplan.org.ua/analytics/prava-zatrymanykh-ta-politseiskykh-shcho-zminylo-vprovadzhennia-custody-records/>
20. Dworkin G. The Theory and Practice of Autonomy. New York : Cambridge University Press, 1988.

REFERENCES

1. Callaghan, H., Jackson, L., Dunnett, S., & Tako, A. A. (2019). Developing a conceptual model for police custody in the UK. Paper presented at the Proceedings – Winter Simulation Conference, 2018 December, 2781–2791. DOI: 10.1109/WSC.2018.8632227
2. Kemp, V. (2013). “No time for a solicitor”: Implications for delays on the take-up of legal advice. *Criminal Law Review*, 2013, 184–202.
3. Kemp, V., Balmer, N. J., & Pleasence, P. (2012). Whose time is it anyway? factors associated with duration in police custody. *Criminal Law Review*, (10), 736–752.
4. Kemp, V., Pleasence, P., & Balmer, N. J. (2011). Children, young people and requests for police station legal advice: 25 years on from PACE. *Youth Justice*, 11(1), 28–46. DOI: 10.1177/1473225410394288
5. Olubokun, J. (2019). Detainees in police custody in yorkshire, united kingdom: A survey of the common mental health problems. *International Journal of Criminology and Sociology*, 8, 12–19. doi:10.6000/1929-4409.2019.08.02
6. Skinns, L. (2009a). 'I'm a Detainee; Get Me Out of Here'. *British Journal of Criminology*, 49(3), 399–417. DOI: 10.1093/bjc/azp002
7. Skinns, L. (2009b). 'Let's get it over with': early findings on the factors affecting detainees' access to custodial legal advice. *Policing & Society*, 19(1), 58–78, Article Pii 909655273. DOI: 10.1080/10439460802457693
8. Stoneman, M., Jackson, L., Dunnett, S., & Cooke, L. (2020). Investigating the decision-making approach to risk assessment in police custody. Paper presented at the Proceedings of the 29th European Safety and Reliability Conference, ESREL 2019, 1594–1601. DOI: 10.3850/978-981-11-2724-30792-cd
9. Stoneman, M., Jackson, L., Dunnett, S., & Cooke, L. (2019). Enhanced understanding of risk assessment in police custody in england and wales using statistical modelling. *Safety Science*, 117, 49–57. DOI: 10.1016/j.ssci.2019.04.006
10. Rawls J. (2001). Justice as Fairness: A Restatement, Cambridge, MA : Harvard University Press.
11. Rawls J. (1997). The Idea of Public Reason Revisited. *The University of Chicago Law Review*, vol. 64, no. 3, *University of Chicago Law Review*, 1997, pp. 765–807, DOI: 10.2307/1600311.
12. Bentham J. Panopticon; or the Inspection-House. URL: https://en.wikisource.org/wiki/Panopticon_or_the_Inspection-House

13. Foucault M. (1998). *Nahlyadaty i karaty : narodzhennya v'yaznytsi* [Surveiller et Punir: Naissance de la Prison]. Kyiv : Osnovy. 392 c. [In Ukrainian].
14. Anderson E.S., and Pildes R.H. (2000). Expressive Theories of Law: A General Restatement. *University of Pennsylvania Law Review* 148, no. 5, 1503–75.
15. Gowder P. (2018). *Verkhovenstvo prava v realnomu sviti* [Rule of Law in the Real World]. Kharkiv : Pravo, 2018. 392 c. [In Ukrainian].
16. Gaus G. (2010). *The Order of Public Reason. A Theory of Freedom and Morality in a Diverse and Bounded World*. Cambridge University Press. 621 pp.
17. Stevenson B. (2014). *Just Mercy: A Story of Justice and Redemption*. New York : Spiegel & Grau. 368 pp.
18. Melossi D., Pavarini M. (2018). *The Prison and the Factory. Origins of the Penitentiary System*. Palgrave Macmillan UK. 282 pp.
19. *Prava zatorymanykh ta polityseyskykh: shcho zminylo vprovadzhennya custody records* [Rights of detainees and police: what has changed the introduction of custody records] URL: <https://uplan.org.ua/analytics/prava-zatorymanykh-ta-politseyskykh-shcho-zminylo-vprovadzhennia-custody-records/> [In Ukrainian].
20. Dworkin G. (1988). *The Theory and Practice of Autonomy*. New York : Cambridge University Press, 1988.

Stoyatska Ganna Mykhaylivna,

Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Psychology
Dnipro Academy of Continuing Education
70, Volodymyr Antonovych str., Dnipro, Ukraine

CUSTODY RECORDS INTRODUCTION AND FUNCTIONING IN UKRAINE: LAW POTENTIAL PHILOSOPHIC ANALYSIS

*The article is devoted to the philosophic and law analysis of the custody records introduction and functioning in Ukraine – part of the information and telecommunication system “National Police of Ukraine Information Portal”. **The purpose of the article:** is to reveal the philosophical and law sense of the custody records system as a social and historical stage of the places of imprisonment evolution. **The urgency** of the topic is stipulated by changes in the paradigm of law enforcement activities both in Ukraine and generally in the world. Currently, the basic trend is the development of digital mechanisms making impossible or significantly reduced the human factor as a cause of violence. Therefore, the study of the custody records philosophic and law potential will contribute to the process of humanization understanding and the state’s law enforcement functions openness. At the same time, understanding the philosophic essence of this phenomenon diversifies the concept on social justice and the state’s monopoly on violence. **Results:** The study established an evolutionary link between the custody records philosophic and law sense and the classical doctrines on social justice and the humanization of punishment. The implicit potential of human rights observance mechanism by virtue of the realization of the concepts of justice as fairness and public reason through it is revealed. The custody records functioning is considered as a factor of social democratic ethos and as an element that can enrich the law enforcement activities’ experience in Ukraine because of the fact that the issue belongs to those issues that are of unprecedented public interest. Its connections with the ambivalent notions of government transparency and the right to privacy are analyzed. **The findings** of the study include a summary concerning the necessity to implement the system into various places of detention, including police detention centers, penitentiaries, detention centers for immigrants, psychiatric hospitals and social care homes. The issue of access to information collected through the system of custody records and interpretation of its results stands in need of a separate study.*

Key words: *places of detention, humanization of punishment, justice as fairness, public reason, right to privacy, right to justice, panopticon.*